

439.

**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH I MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
W POROZUMIENIU Z MINISTREM SPRAW WOJSKOWYCH**

z dnia 17 kwietnia 1929 r.

o ruchu na drogach publicznych autobusów, służących do utrzymywania publicznej komunikacji.

Na podstawie art. 4, 5 i 26 ustawy z dn. 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 656) zarządza się co następuje:

§ 1. Za autobus, służący do publicznej komunikacji uważa się w rozumieniu niniejszego rozporządzenia, pojazd mechaniczny, nie biegnący po szynach, poruszany przez umieszczony na nim silnik i używany do zarobkowego przewożenia, siedmiu lub więcej osób, nie licząc kierowcy.

§ 2. Do ruchu autobusów, służących do publicznej komunikacji, zwanych dalej „autobusami publicznymi”, stosują się prócz przepisów niniejszego rozporządzenia, niesprzeczne z nimi przepisy rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych z dnia 27 stycznia 1928 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 396), oraz szczegółowe przepisy o ruchu pojazdów mechanicznych, wydane na mocy § 54 powołanego rozporządzenia przez wojewódzkie władze administracji ogólnej.

§ 3. (1) W autobusach publicznych:

- a) moc silnika musi być taka, aby przebiegi mogły się odbywać w ustanowionym czasie, nawet przy pełnym obciążeniu i niezadawalającym stanie dróg;
- b) wszystkie koła muszą posiadać pneumatyczne obręcze gumowe;
- c) na każdego podróżnego powinna przypadać szerokość i długość siedzenia przynajmniej po 0.45 m.;
- d) miejsca stojące mogą być urządzone tylko na specjalnych pomostach i odpowiednio do

tych miejsc winna się znajdować na pomościach stosowna liczba punktów oparcia (imadeł);

- e) miejsce dla kierowcy winno być zabezpieczone przeciw niepogodzie i powinno zapewniać kierowcy dokładną i wygodną obserwację drogi przed sobą i z boku oraz swobodę ruchu i wygodny dostęp do przyrządów kierowniczych i hamulcowych.

(2) W autobusach zamkniętych najmniejsza wysokość wnętrza w świetle winna wynosić przynajmniej 1.50 m., a ilość drzwiczek nie może być w żadnym wypadku mniejsza od dwóch, przyczem jedno z nich muszą być umieszczone w tylnej ścianie i posiadać szerokość przynajmniej 0.60 m. Ilość drzwiczek jak i ich rozmieszczenie muszą być takie, aby autobus mógł być z łatwością opróżniony.

(3) W autobusach, przeznaczonych do przewozu bagażu powinno być przewidziane odpowiednie na ten cel miejsce.

§ 4. (1) Każdy autobus publiczny musi być zaopatrzone:

- a) w miernik szybkości oraz przyrząd rejestrujący osiągnięte podczas jazdy szybkości, przerwy ruchu i czas przejazdu;
- b) w dwa wskaźniki kierunku umieszczone po obu stronach odwietrznika i przysposobione do oświetlenia ich w nocy;
- c) w boczne lustro, dające możliwość kierowcy widzenia drogi z tyłu za pojazdem;
- d) w automatyczną wycieraczkę szyby przed kierowcą;
- e) w alarmowe urządzenie, umożliwiające podróżnym w razie potrzeby natychmiastowego zatrzymania autobusu, danie sygnału kierowcy;
- f) przynajmniej w jedną gaśnicę automatyczną, umieszczoną w dostępnym miejscu wewnątrz autobusu;
- g) w apteczkę doraźnej pomocy przy okaleczeniach średniego stopnia;
- h) w urządzenie wskazujące, że miejsc wolnych nie ma, gdy dopuszczalna liczba miejsc jest zajęta;
- i) w dwa zapasowe koła należyście ogumione;
- j) w odpowiedni komplet narzędzi i części zapasowych, umożliwiających doraźną naprawę w drodze.

(2) Nadto autobusy zamknięte winny być wyposażone:

- k) w odpowiednią ilość okien zabezpieczających dostateczny dopływ światła do autobusu, przyczem okna winny być zaopatrzone w firanki;
- l) w urządzenia do należytego przewietrzania wnętrza;
- m) w urządzenie zabezpieczające dostateczne oświetlenie wnętrza w nocy oraz ogrzewanie podczas chłódów, przyczem, o ile oświetlenie autobusu nie jest elektryczne, latarnie winny być umieszczone w taki sposób, aby spaliny ulatniały się nazewnątrz.

§ 5. Każdy autobus publiczny winien, niezależnie od napisów wymaganych postanowieniem § 10 rozporządzenia z dnia 27 stycznia 1928 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych, posiadać nazewnątrz u góry od przodu zdaleka czytelny napis z nazwami krańcowych punktów obsługiwanej linii a nadto od zmięrzchu do świtu dodatkowe światło w kolorze niebieskim oraz napis wskazujący dopuszczalną ilość osób, umieszczony na wewnętrznej i zewnętrznej stronie drzwiczek. Poza to wewnątrz powinno być umieszczone i zabezpieczone należyście obwieszczanie zawierające rozkład jazdy, taryfę i tekst § 14 niniejszego rozporządzenia.

§ 6. (1) Autobusy publiczne winny być utrzymywane w sprawności technicznej tak, aby nie wymagały postojów w drodze w celach naprawy, regulowania, uzupełniania części i t. p. oraz utrzymywane w czystości i porządku — zarówno wewnątrz jak i zewnątrz.

(2) Wszelkie zmiany i uzupełnienia dokonywane na autobusach na żądanie wojewódzkiej władzy administracji ogólnej będą wykonywane przez przedsiębiorstwo na jego koszt.

(3) Personel obsługi winien być przydzielony czysto oraz mieć stosowne odznaki, umożliwiające jego odróżnienie.

§ 7. Gdy to nie grozi bezpieczeństwu publicznemu, wojewódzka władza administracji ogólnej może w wyjątkowych wypadkach zezwolić na odstępstwa od poszczególnych wymagań, przewidzianych w paragrafach 3 — 5 włącznie niniejszego rozporządzenia, szczególnie, gdy zastosowaniu się do tych wymagań stoi na przeszkodzie konstrukcja autobusu, zapewniająca jednak w inny sposób bezpieczeństwo i porządek publiczny oraz wygodę podróżnych.

§ 8. (1) Przedsiębiorca zamierzający utrzymywać komunikację autobusami publicznymi, obowiązany jest, niezależnie od obowiązku uzyskania dowodów rejestracyjnych, wymienionych w punkcie a) § 11 rozporządzenia z dnia 27 stycznia 1928 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych oraz obowiązku doniesienia władzy przemysłowej o rozpoczęciu prowadzenia przemysłu w myśl artykułu 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), donieść wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, w obrębie której znajdować się będzie miejsce stałego postoju autobusów, o zamierzonym rozpoczęciu ruchu, co najmniej na 30 dni przedtem.

(2) W doniesieniu, oprócz nazwy i siedziby przedsiębiorstwa, należy podać:

- a) imię, nazwisko i adres osoby odpowiedzialnej za prowadzenie przedsiębiorstwa,
- b) linię, która ma być obsługiwana, ze wskazaniem miejsc postoju na przystankach i punktach krańcowych,
- c) ilość autobusów, jako też ilość osób, które przedsiębiorca zamierza dopuścić w poszczególnych pojazdach, przyczem ilość ta, o ile już poprzednio uzyskano dowód reje-

stracyjny, nie może być większa aniżeli wskazana w tym dowodzie,

- d) szczegółowy rozkład jazdy,
- e) taryfę opłat za przejazd podróźnych i przewóz ich bagażu.

(3) Doniesienie takie może być skutecznione już w podaniu wymaganem w myśl § 16 powołanego rozporządzenia o ruchu pojazdów mechanicznych, celem uzyskania dowodu rejestracyjnego. Władza obowiązana jest na żądanie przedsiębiorcy wydać potwierdzenie skutecznego doniesienia.

§ 9. Przedsiębiorca obowiązany jest:

- a) przestrzegać, aby ruch i postoje autobusów odbywały się ściśle według zgłoszonego rozkładu jazdy, bez względu na ilość zajętych w autobusie miejsc a opłaty były pobierane nie wyższe niż w zgłoszonej taryfie;
- b) zawiadomić właściwą wojewódzką władzę administracji ogólnej na 14 dni naprzód o wszelkich zamierzonych zmianach miejsc postoju, rozkładu jazdy i taryfy oraz o zaniechaniu ruchu;
- c) zawiadomić niezwłocznie wymienioną wyżej władzę o każdym wstrzymaniu ruchu z przyczyn od przedsiębiorcy niezależnych i ogłosić o tem na miejscach postoju;
- d) wydać każdemu podróźnemu równocześnie z pobraniem opłaty za przejazd — bilet, zawierający numer, nazwę przedsiębiorstwa i jego adres, wysokość pobranej za jazdę opłaty, datę wydania biletu oraz nazwy miejscowości, między którymi bilet jest ważny. W razie przyjęcia do przewozu bagażu za osobną opłatą należy nadto wydać podróźnemu kwit na bagaż.

§ 10. (1) Postój autobusów może odbywać się tylko w miejscach, wyznaczonych do tego celu przez właściwą powiatową władzę administracji ogólnej po porozumieniu się z odnośnym zarządem drogowym. Przy wyborze takich miejsc należy mieć na uwadze bezpieczeństwo publiczności oraz swobodę ruchu na drogach publicznych.

(2) Miejsca postoju przedsiębiorca winien odpowiednio oznaczyć i w miejscach tych oraz poczekalniach wywiesić i utrzymywać w należytem stanie obwieszczenia, w których będą podane: nazwa przedsiębiorstwa, rozkład jazdy, taryfa opłat i tekst § 14 niniejszego rozporządzenia.

§ 11. (1) Nie wolno przyjmować do jazdy autobusem:

- a) większej liczby podróźnych, ponad przepisaną liczbę miejsc;
- b) osób w stanie nietrzeźwym, widocznie niechlujnych, lub mogących zabrudzić otoczenie;
- c) osób z przedmiotami zagrażającymi niebezpieczeństwem, w szczególności zaś z bronią nabitą, materiałami wybuchowemi, łatwo zapalnymi, żrącymi lub zakaźnymi jak również z przedmiotami, które mogłyby być niedogodne lub przykre dla współpodróźnych;

- d) zwierząt, o ile bez niedogodności dla pasażerów nie mogą być trzymane na kolanach lub umieszczone w inny nie przeszkadzający podróźnym sposób.

Zakaz przyjmowania osób z bronią nabitą nie dotyczy osób, które winny mieć przy sobie taką broń z tytułu spełnianej w czasie przejazdu czynności służbowej.

(2) Miejsce obok kierowcy może być zajęte tylko przez obsługę autobusu, służbę policyjną, konwojenta poczty lub służbę drogową. Kierowca winien mieć w każdym razie zapewnioną zupełną swobodę ruchów przy kierowaniu.

§ 12. (1) Sygnał do podjęcia ruchu nie może być dany, dopóki wysiadający nie staną na ziemi, a wsiadający nie zajmą miejsca.

(2) Największa dopuszczalna szybkość ruchu autobusów nie może przekraczać 40 km. na godzinę, poza wypadkami, gdy przedsiębiorca uzyska specjalne zezwolenie Ministra Robót Publicznych na większą szybkość.

(3) Autobus zamknięty winien być podczas przebywania w nim podróźnych oświetlony wewnątrz w czasie od zmierzchu do świtu.

§ 13. Przedsiębiorca winien czuwać nad tem, aby jego personel stosował się ściśle do postanowień niniejszego rozporządzenia.

§ 14. (1) Zabrania się podróźnym:

- a) wsiadać do autobusu, gdy dopuszczalna ilość miejsc jest zajęta;
- b) zabierać do autobusu zwierzęta, o ile bez niedogodności dla podróźnych nie mogą być trzymane na kolanach, lub umieszczone w inny nieprzeszkadzający podróźnym sposób;
- c) zajmować miejsce obok kierowcy oraz rozmawiać z kierowcą podczas jazdy;
- d) zajmować miejsce bez biletu na prawo przejazdu i odmawiać okazania biletu na żądanie kontroli;
- e) odmawiać zapłaty w wysokości oznaczonej na bilecie, zajmować miejsce w przedziale klasy wyższej niż oznaczona na bilecie lub jechać dalej niż opiewa bilet, bez wykupienia biletu dodatkowego;
- f) wsiadać w stanie nietrzeźwym, oczywistego niechlujstwa, lub w stanie mogącym zabrudzić otoczenie, zakłócać porządek, zanieczyszczać wnętrze autobusu i przeszkadzać obsłudze;
- g) śpiewać, zachowywać się nieprzyzwoicie słowem lub czynem;
- h) palić tytoń wewnątrz autobusów zamkniętych;
- i) zanieczyszczać lub psuć urządzenia autobusu;
- j) otwierać okna bez zgody obsługi autobusu;
- k) otwierać w czasie jazdy drzwi autobusu;
- l) zabierać do autobusu przedmiotów zagrażających niebezpieczeństwem, w szczególności zaś broni nabytej, materiałów wybuchowych, łatwo zapalnych, żrących lub zakaźnych, jak również przedmiotów, które mogłyby

być niedogodne lub przykre dla współpodróżnych.

Zakaz zabierania do autobusu nabitej broni nie odnosi się do osób wymienionych wyżej w § 11 ust. 1 zdanie końcowe;

- m) wsiadać do autobusu lub wysiadać przed zupełnym jego zatrzymaniem;
- n) stać na stopniach i w miejscach do tego nieprzeznaczonych, dotykać urządzeń kierowniczych i hamulcowych;
- o) wyrzucać z autobusu przedmioty mogące zranić, zabrudzić lub przestraszyć publiczność;
- p) wprowadzać w błąd obsługę autobusu, bądź to przez naśladowanie używanych sygnałów, bądź to przez fałszywe alarmy.

(2) Obsługa autobusu obowiązana jest ściśle przestrzegać stosowania się podróżnych do powyższych zakazów. Podróżnych niestosujących się do zakazów wymienionych w punktach a, b, c, d, e, f, g, h, i, l, m i n może obsługa usunąć z autobusu.

§ 15. Od orzeczeń i zarządzeń władz administracyjnych, wydanych na podstawie przepisów niniejszego rozporządzenia, służy odwołanie w myśl ogólnych przepisów o postępowaniu administracyjnym.

§ 16. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia będą karani w myśl postanowień rozdziału IV ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 656) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 151).

§ 17. (1) W razie stwierdzonego przekroczenia najwyższej dopuszczalnej szybkości (§ 12 p. 2 niniejszego rozporządzenia) wojewódzka władza administracji ogólnej, niezależnie od nałożenia przez powiatową władzę administracji ogólnej na kierowcę kary administracyjnej, winna odebrać mu pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych, przeznaczonych do publicznego użytku na przeciąg czasu do 6 miesięcy, a w razie trzykrotnego ukarania go za to przekroczenie, odebrać mu na stałe pozwolenie na prowadzenie wymienionych pojazdów mechanicznych.

(2) W razie powtórzenia tego się nieprzestrzegania postanowień niniejszego rozporządzenia, wojewódzka władza administracji ogólnej może zabronić przedsiębiorcy utrzymywania publicznej komunikacji.

§ 18. Autobusy kursujące w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia i używane do utrzymywania publicznej komunikacji, winny być przystosowane do wymagań paragrafów 3 i 4 niniejszego rozporządzenia w ciągu roku, a do wymagań § 5 w ciągu trzech miesięcy od wejścia w życie rozporządzenia. Przepis § 7 niniejszego rozporządzenia ma również do tych autobusów zastosowanie.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w miesiąc po jego ogłoszeniu.

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*